

HUHTIKUUN 2024 ILMANLAATU
KOTKASSA

Julkaisuviite: Pullinen K., Tamminen A., Tamminen T., Etelä-Kymenlaakson teollisuuden ilmanlaadun huhtikuun 2024 kuukausiraportti. Enwin Oy, Pirkkala, 8.5.2024. ISSN 2954-1689

Sisältö

1.	Yhteenvedo huhtikuun 2024 ilmanlaadusta Kotkassa	2
2.	Huhtikuun 2024 sää	3
3.	Mittausten edustavuus	3
4.	Mittaustulokset.....	4
4.1	Pienhiukkaset (PM _{2.5}) ja hengitettävät hiukkaset (PM ₁₀).....	4
4.2	Haisevat rikkiyhdisteet (TRS =Total Reduced Sulfur).....	5
5.	Tulosten tarkastelu	6
5.1	Mittaustulosten raja-arvovertailu	6
5.2	Mittaustulosten ohjearvovertailu.....	6
5.3	Vertailu WHO:n 09/2021 hiukkasohjearvoihin.....	7
5.4	TRS-hajutunnit Kotkassa	8
6.	Asemien kuukausitulokset vuonna 2024	9
6.1	PM ₁₀ ja PM _{2.5} -hiukkaspitoisuudet Kirjastotalolla.....	9
6.2	TRS-pitoisuudet.....	10
	Kirjastotalo	10
	Metsäkulma.....	11
	Rauhala.....	11
	LIITE 1. Enwin Oy:n ilmanlaadun tarkkailupisteet Kotkassa.....	12

Vuosina 2021-2025 Kotkan ilmanlaatua tarkkaillaan teollisuuden yhteistarkkailuna Enwin Oy:n toimesta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätöksen (KASELY/8/07.03/2010 29.4.2020) mukaisesti kolmessa paikassa. Kotkan Kirjastotalolla tarkkailtavina ovat *PM_{2.5} eli pienhiukkaset*, *PM₁₀ eli hengityskelpoinen pöly* ja *TRS eli hajurikkiyhdisteet*. Kirjastotalolla, Metsäkulman entisellä koululla ja Rauhalla tarkkaillaan hajurikkiyhdisteitä (TRS). Tarkkailuun osallistuvat Stora Enso Oyj, Sunilan tehdas (*hiukkaset, TRS*), MM Kotkamills Oy (*hiukkaset, TRS*), Ahlstrom Glassfibre Oy, Karhulan tehdas (*hiukkaset*) ja Kotkan Energia Oy (*hiukkaset*).

1. Yhteenvedo huhtikuun 2024 ilmanlaadusta Kotkassa

Hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) vuorokausipitoisuudet Kirjastotalolla vaihtelivat välillä 2-36 µg/m³, joten *vuorokausiraja-arvon* lukuarvo 50 µg/m³ ei ylittynyt huhtikuussa (Kuva 2). Huhtikuun PM₁₀-kuukausikeskiarvo oli 9.5 µg/m³. Korkein PM₁₀ vrk -arvo 36 µg/m³ ylitti *alemman arviointikynnyksen* 25 µg/m³, joka on 50 % 24 tunnin raja-arvosta 50 µg/m³. Huhtikuun toiseksi korkein PM₁₀ -vuorokausiarvo 21 µg/m³ oli 30 % vrk-ohjearvosta 70 µg/m³. WHO: n uusi PM₁₀ -vuorokausiohjearvo 45 µg/m³ ei ylittynyt huhtikuussa¹.

Pienhiukkasten (PM_{2.5}) vuorokausipitoisuudet vaihtelivat huhtikuussa Kirjastotalon mittausasemalla 1.3-13 µg/m³ (Kuva 2). Huhtikuun PM_{2.5} -kuukausikeskiarvo oli 4.3 µg/m³, joka alitti pienhiukkasten vuosipitoisuuden raja-arvon 25 µg/m³. Huhtikuun PM_{2.5} -hiukkasten keskiarvo 4.3 µg/m³ alitti WHO:n vuosiohjearvon tason 5 µg/m³. Korkein vuorokausiarvo 13 µg/m³ alitti WHO:n vuorokausiohjearvon 15 µg/m³, johon on sallittu kolme ylityspäivää vuodessa.

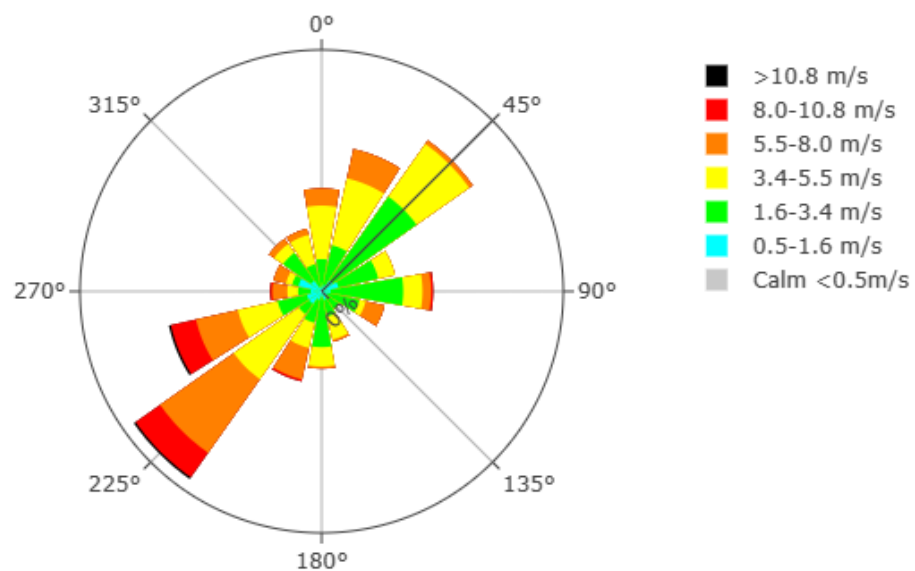
Haisevien rikkiyhdisteiden (TRS) vuorokausiohjearvon lukuarvo 10 µgS/m³ alittui kaikilla TRS-virtuaaliasemilla vuorokausipitoisuuksien vaihdellessa 0.0-0.4 µgS/m³. Ohjearvoon verrannollinen toiseksi korkein TRS vrk-arvo oli Kirjastotalolla 0.3 µgS/m³, Metsäkulmalla 0.04 µgS/m³ ja Rauhalassa 0.03 µgS/m³ (Kuva 3). TRS-tuntipitoisuudet vaihtelivat asemilla 0.0-1.7 µgS/m³ (Kuva 4). Huhtikuussa *hajutunteja* eli tunnistettavia ≥ 3 µgS/m³ tuntipitoisuuksia ei esiintynyt lainkaan (Taulukko 4).

Stora Enso Oyj:n Sunilan tuotannonrajoitusseisokki alkoi 1.5.2023 ja tehdas ajettiin alas viikon 18 aikana. Tuotantoa ei enää käynnistetty 4.9.2023 annetun lopetuspäätöksen jälkeen. Kuorikattila otettiin ajoon vedentulostuksen ja lämmöntuoton vuoksi 12.10.2023 ja ajettiin alas 16.4.2024 klo 9:49. Jätevedenpuhdistamon ilmastusallas on vielä seurannassa.

¹ WHO Global Air Quality Guidelines. Particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide. ISBN 978-92-4-003422-8, 22.9.2021

2. Huhtikuun 2024 sää

Huhtikuun sademäärä oli Kotkassa 74.2 mm, 256 % tavanomaisesta (vv. 1991-2020 pitkäaikainen keskiarvo 29 mm). Sateinen sää vähentää pölyämistä. Kuukauden keskilämpötila oli 3.0 °C. Lounas- ja koillistuulet olivat vallitsevia suurimman osan huhtikuusta (Kuva 1). Tuulen keskinopeus oli 4.0 m/s ja tyyntä alle 0.5 m/s oli 0.6 % ajasta.

Kuva 1. Tuulen suunta- ja nopeusjakauma Kotkassa huhtikuussa 2024. Tyyntä alle 0.5 m/s oli 0.6 % ajasta (Tuuliruusu = mistä tuulee).

3. Mittausten edustavuus

Kirjastotalon hiukkasmittausasemalla saatiin 720 tuntiarvoa eli 100 % huhtikuun tunneista. Mittaustuloksissa on huomioitu Ilmatieteen laitoksen HIVATO-raportin² kertoimet FIDAS-analysaattorille.

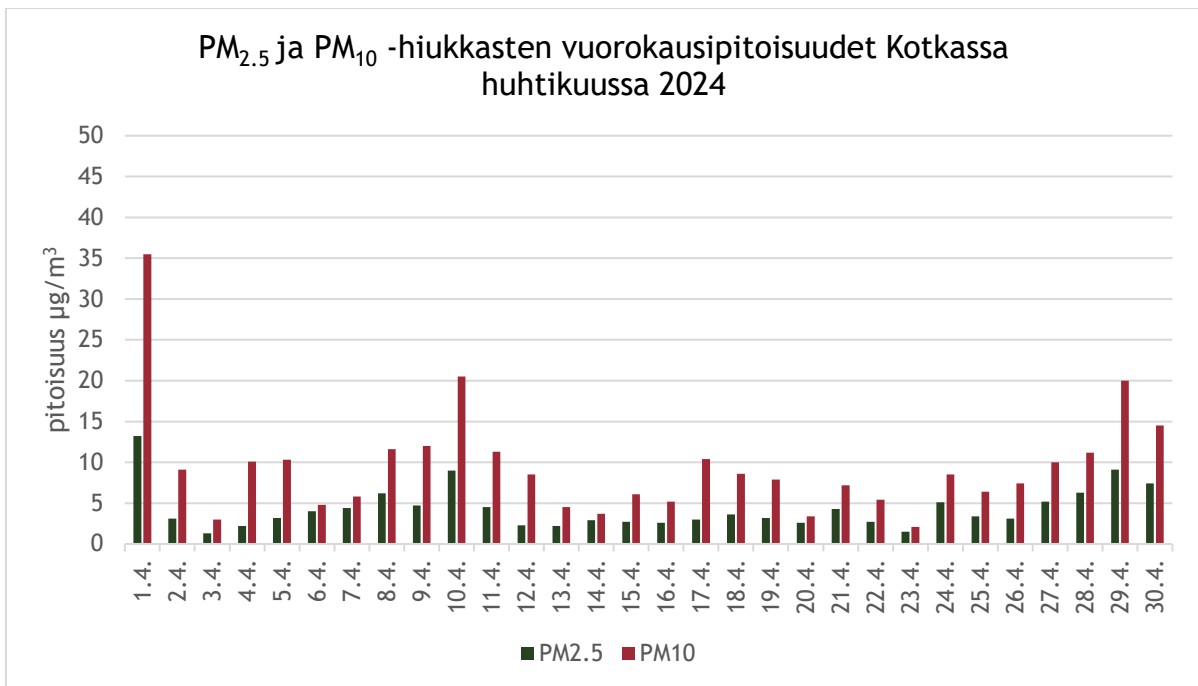
² Hiukkasmittausten vaatimuksenmukaisuuden todentaminen (HIVATO) 2019-2020
<http://hdl.handle.net/10138/338137>

Kaikilla TRS -virtuaalisasemilla saatiin 720 tuntiarvoa eli 100 % huhtikuun tunneista. TRS-pitoisuudet mallinnetaan jatkuvasti asemille TRS-rikkinä yksikössä $\mu\text{g}/\text{m}^3$ reaaliaikaisella Enwin TOM-TRS-hajumallinnusohjelmistolla. Leviämismallissa otetaan huomioon reaaliaikaisesti teollisuuden päästötdata ja ohitustilanteiden päästöt, kertamittaukset, reaaliaikainen säädädata, päästölähteiden lähirakennukset ja maaston korkeusmalli (©Maanmittauslaitos).

4. Mittaustulokset

4.1 Pienhiukkaset (PM_{2.5}) ja hengitettävät hiukkaset (PM₁₀)

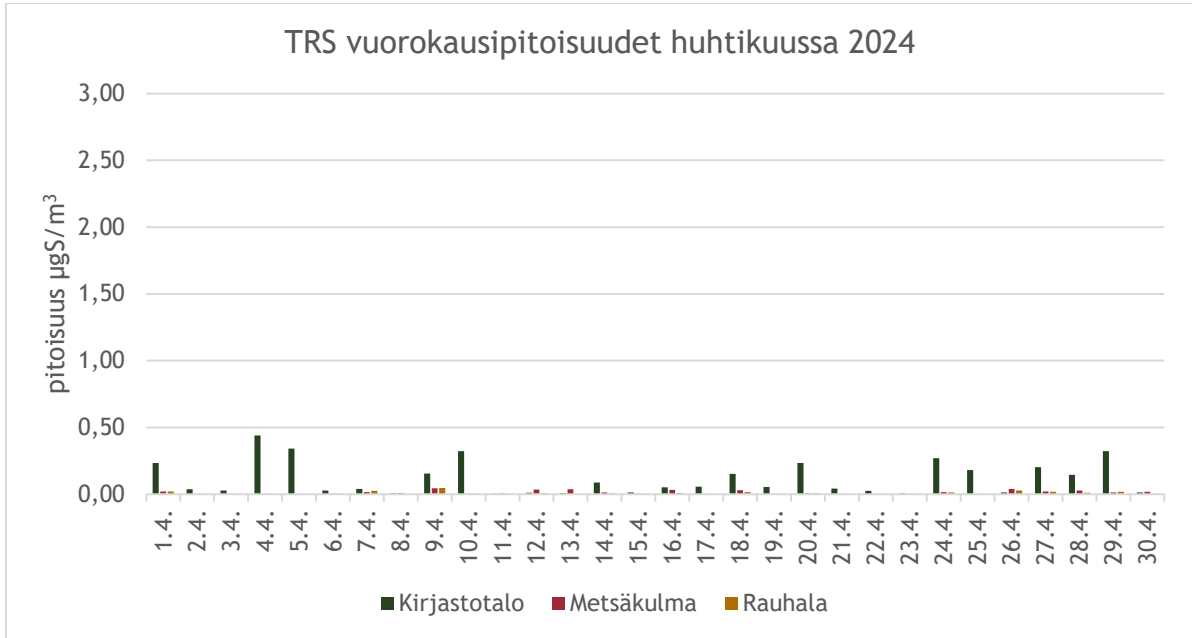
Kuvassa 2 on esitetty Kirjastotalon PM_{2.5} ja PM₁₀ -hiukkasten vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) huhtikuussa 2024.

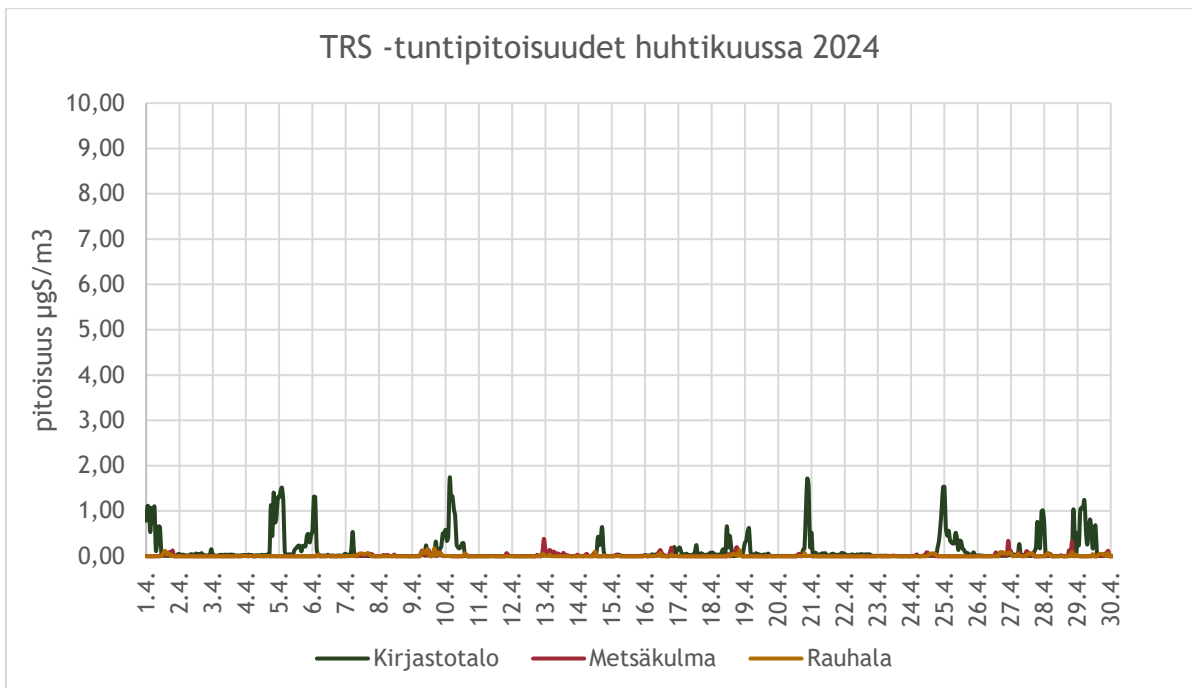
Kuva 2. Kirjastotalon PM_{2.5} ja PM₁₀ -hiukkasten vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) huhtikuussa 2024. PM₁₀ vrk-ohjearvo on $70 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja raja-arvon lukuarvo $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. WHO:n PM₁₀ vrk-ohjearvo on $45 \mu\text{g}/\text{m}^3$, PM_{2.5} vuosiohjearvo on $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja vrk-ohjearvo $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

4.2 Haisevat rikkiyhdisteet (TRS =Total Reduced Sulfur)

TRS-vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) huhtikuussa 2024 ovat kuvassa 3. Kuvassa 4 on asemien TRS-pitoisuuden tuntikeskiarvojen vaihtelu huhtikuussa 2024.

Kuva 3. TRS-vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) huhtikuussa 2024. Vuorokausiohjearvo on $10 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ (vertailuarvo kk:n 2. korkein = $0.3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$).

Kuva 4. TRS-tuntipitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) 1.4. klo 01:00 - 1.5.2024 klo 00:00. Tuntipitoisuus $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on *tunnistettava* hajua. Tuntipitoisuus $\geq 1 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on *juuri aistittava* eli *hajukynnystaso*.

5. Tulosten tarkastelu

5.1 Mittaustulosten raja-arvovertailu

Taulukossa 1 on esitetty tulosten vertailu ilmanlaadun PM₁₀ ja PM_{2.5} raja-arvoihin (VNA 79/2017).

Taulukko 1. Huhtikuun 2024 PM₁₀ ja PM_{2.5} mittaustulosten raja-arvovertailu.
Suluissa mittaustulosten % -osuudet VnA 79/2017 raja-arvon lukuarvosta.

04/2024	PM10 (24 h) vuorokausiarvo	PM ₁₀ vrk Alempi arviointikynnys 50 % 24 h raja-arvosta	PM _{2.5} kk keskiarvo
raja-arvon lukuarvo	50 µg/m ³	25 µg/m ³	vuosiraja-arvo 25 µg/m ³
sallitut ylitykset	35 kpl/a	35 kpl/a	-
Kirjastotalo	korkein vrk-arvo 36 µg/m ³ (72 %)	korkein vrk -arvo 36 µg/m ³ (144 %)	kuukausikeskiarvo 4.3 µg/m ³ (17 %)
raja-arvotason/ arviointikynnyksen ylitykset huhtikuussa	0 kpl	1 kpl	0 kpl
raja-arvotason ylitykset yhteensä vuonna 2024	0 kpl	2 kpl	-

5.2 Mittaustulosten ohjearvovertailu

Taulukossa 2 on esitetty ilmanlaadun tarkkailutulosten vertailu ilmanlaadun ohjearvoihin (VNp 480/1996).

Taulukko 2. Huhtikuun 2024 mittaustulosten ohjearvovertailu. Suluissa mittaustulosten prosentuaaliset osuudet VNp 480/1996 ohjearvoista ja WHO:n pienhiukkasten vrk-ohjearvosta (2021).

04/2024	PM ₁₀ kk:n 2.korkein vrk-arvo	PM _{2.5} kk:n korkein vrk-arvo	TRS 2. suurin vrk-arvo
ohjearvo	70 µg/m ³ (VNp 480/1996)	15 µg/m ³ (P99) (WHO 2021)	10 µgS/m ³
Kirjastotalon katto	21 µg/m ³ (30 %)	13 µg/m ³ (87 %)	0.3 µgS/m ³ (3 %)
Metsäkulman entinen koulu	-	-	0.04 µgS/m ³ (0.4 %)
Rauhalan koulu	-	-	0.03 µgS/m ³ (0.3 %)

5.3 Vertailu WHO:n 09/2021 hiukkasohjearvoihin

Taulukossa 3 on esitetty vertailu WHO:n 09/2021 hiukkasohjearvoihin.

Huhtikuun PM₁₀ kuukausikeskiarvo 9.5 µg/m³ alitti WHO:n PM₁₀ -vuosiohjearvon lukuarvon 15 µg/m³. PM₁₀: n korkein vuorokausiarvo oli huhtikuussa 36 µg/m³, joten myös vuorokausiohjearvo 45 µg/m³ alittui huhtikuussa.

Huhtikuun PM_{2.5} -hiukkasten keskiarvo 4.3 µg/m³ alitti WHO:n vuosiohjearvon tason 5 µg/m³. 1.4.2024 mitattu korkein vuorokausiarvo 13 µg/m³ alitti WHO:n vuorokausiohjearvon 15 µg/m³. WHO:n vuorokausiohjearvoon on sallittu kolme ylityspäivää vuodessa, ja ylityspäiviä on tullut tähän mennessä kaksi (15.2 ja 16.3.).

Taulukko 3. Mittaustulosten ohjearvovertailu WHO:n 09/2021 hiukkasten ohjearvoihin.

Aine	Aika	Ohjearvo µg/m ³	Huhtikuu		Kulunut vuosi 1.1.-30.4.2024
PM ₁₀	vuosi	15	kuukausikeskiarvo 9.5 µg/m ³		4 kk:n PM ₁₀ keskiarvo 8.6 µg/m ³
	vrk*	45	korkein vrk ka. 36 µg/m ³	0 ylitystä	0 ylitystä
PM _{2.5}	vuosi	5	kuukausikeskiarvo 4.3 µg/m ³		4 kk:n PM _{2.5} keskiarvo 5.1 µg/m ³
	vrk*	15	korkein vrk ka. 13 µg/m ³	0 ylitystä	2 ylitystä, 15.2 ja 16.3.

*WHO:n vrk-ohjearvot = 99. prosenttipiste = sallittu 3 ylityspäivää vuodessa

5.4 TRS-hajutunnit Kotkassa

Maailman terveysjärjestö WHO on antanut suosituksen, että ulkoilman rikkivetypitoisuuden tulisi alittaa 5 ppb eli $7.5 \mu\text{gH}_2\text{S}/\text{m}^3$ ($\approx 0.7 \mu\text{gS}/\text{m}^3$) 30 minuutin keskipitoisuutena, jotta hajun viihtyvyyshaittaa ja siitä seuraavia hajuvalituksia ei esiintyisi. Rikkivedylle tyypillinen mädän kananmunan haju aistitaan likimain tuossa pitoisuudessa. Tästä WHO:n pitoisuustasosta on johdettu ns. TRS-yhdisteiden hajutuntipitoisuus $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$, jota on käytetty mm. hajufrekvenssejä laskettaessa. Hajutunnit voidaan laskea myös erilaisilla hajun voimakkuuden kynnystasoilla esim. $\geq 1 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on juuri aistittava haju ja $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on tunnistettava haju. Näin lasketut huhtikuun TRS-hajutunnit on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4. TRS-hajutunnit (h) huhtikuussa 2024 Kotkassa.

Asema	TRS-hajutunnit $\geq 1 \mu\text{gS}/\text{m}^3$	TRS-hajutunnit $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$
Kirjastotalo	28	0
Metsäkulma	0	0
Rauhala	0	0

6. Asemien kuukausitulokset vuonna 2024

6.1 PM₁₀ ja PM_{2.5} -hiukkaspitoisuudet Kirjastotalolla

PM ₁₀ -pitoisuudet (µg/m ³) Kirjastotalo							
tuntiarvot (µg/m ³)				vuorokausiarvot (µg/m ³)			
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein vrk % vrk-ohjearvosta (70 µg/m ³)
1/2024	744	100	6.0	15	13	12	17 %
2/2024	696	100	7.9	40	23	17	24 %
3/2024	712	95.8	11.3	63	27	21	30 %
4/2024	720	100	9.5	75	36	21	30 %
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

PM _{2.5} -pitoisuudet (µg/m ³) Kirjastotalo							
tuntiarvot (µg/m ³)				vuorokausiarvot (µg/m ³)			
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	korkein vrk % WHO:n vrk-ohjearvosta (15 µg/m ³)
1/2024	744	100	4.6	12	12	11	80 %
2/2024	696	100	5.5	34	20	10	133 %
3/2024	712	95.8	6.3	28	25	14	167 %
4/2024	720	100	4.3	21	13	9	87 %
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

6.2 TRS-pitoisuudet

Kirjastotalo

TRS-pitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) Kirjastotalo							
tuntiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)				vuorokausiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)			
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein % vrk-ohje-arvosta ($10 \mu\text{gS}/\text{m}^3$)
1/2024	744	100	0.1	1.4	0.3	0.2	2 %
2/2024	696	100	0.1	1.5	0.6	0.5	5 %
3/2024	743	100	0.1	1.6	0.6	0.6	6 %
4/2024	720	100	0.1	1.7	0.4	0.3	3 %
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

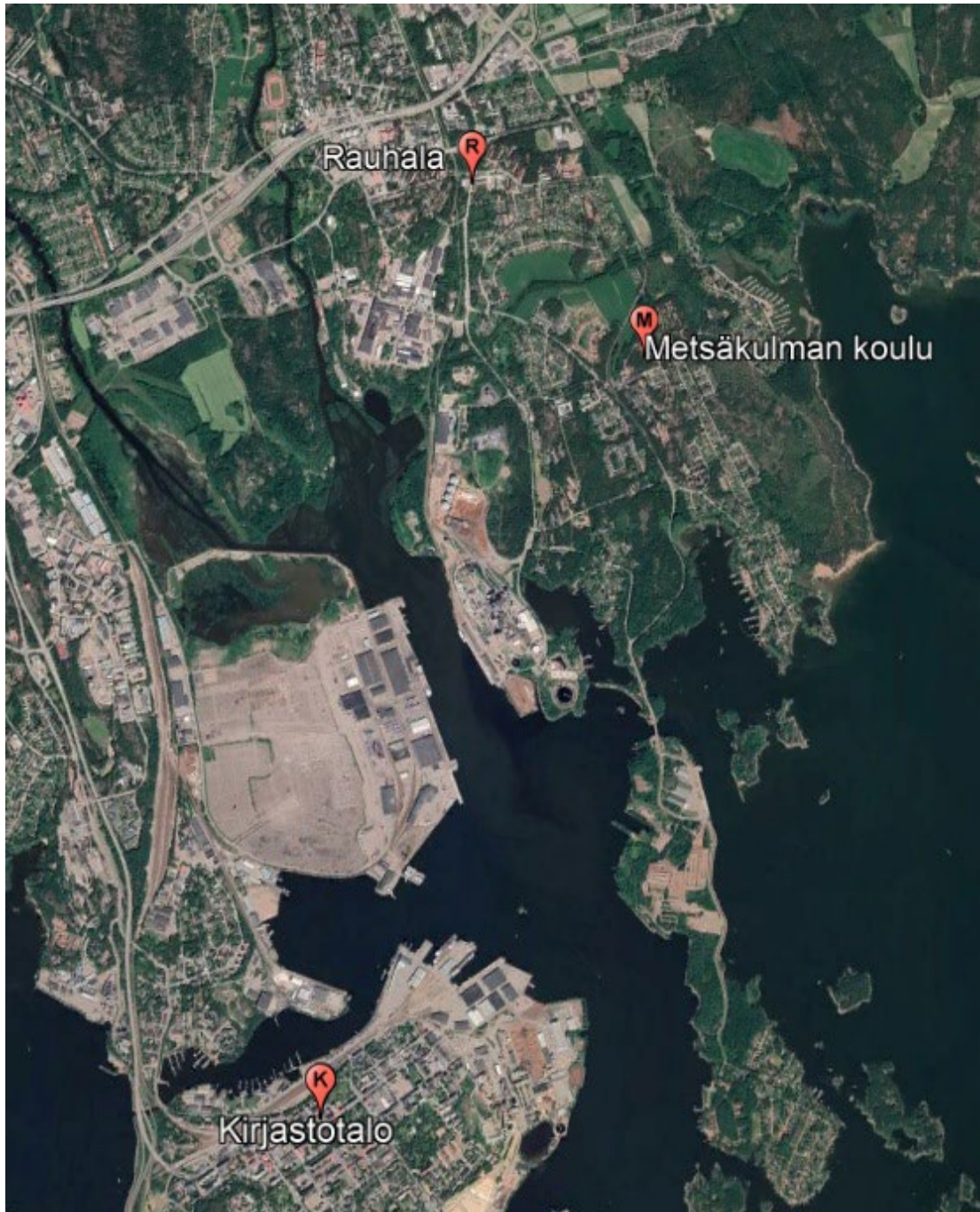
Metsäkulma

TRS-pitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) Metsäkulma							
	tuntiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)				vuorokausiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)		
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein % vrk-ohje-arvosta (10 $\mu\text{gS}/\text{m}^3$)
1/2024	744	100	0.2	0.3	0.2	0.1	1 %
2/2024	696	100	0.01	0.2	0.1	0.1	1 %
3/2024	743	100	0.02	0.3	0.1	0.1	1 %
4/2024	720	100	0.01	0.4	0.1	0.04	0.4 %
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

Rauhala

TRS-pitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) Rauhala							
	tuntiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)				vuorokausiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)		
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein % vrk-ohje-arvosta (10 $\mu\text{gS}/\text{m}^3$)
1/2024	744	100	0.02	0.3	0.2	0.0	0 %
2/2024	696	100	0.01	0.1	0.04	0.03	0.3 %
3/2024	743	100	0.01	0.2	0.1	0.1	1 %
4/2024	720	100	0.01	0.2	0.1	0.03	0.3 %
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

LIITE 1. Enwin Oy:n ilmanlaadun tarkkailupisteet Kotkassa

Kuva 1/L1. Enwin Oy:n ilmanlaadun tarkkailupisteet Kotkassa ©Google.

Enwin Oy
Ari Tamminen, FM
Toimitusjohtaja
ari.tamminen@enwin.fi
p.040-5127006

Tarja Tamminen, TkL, FM
Tutkimuspäällikkö
tarja.tamminen@enwin.fi
p. 040-8409570

Kaisa Pullinen, FM
Asiantuntija
kaisa.pullinen@enwin.fi
p. 040-8455794